

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Representative of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

SAŽETAK PRESUDE

ECODEFENCE I DRUGI PROTIV RUSIJE PRESUDA VIJEĆA OD 14. LIPNJA 2022. ZAHTJEV BR. 9988/13 I 60 DRUGIH

*Obveze, ograničenja i sankcije koje su
neprofitnim udrugama i dionicima civilnog društva
nametnute Zakonom o stranim agentima
imale su obeshrabrujući učinak te su predstavljale
nezakonito i nerazmjerno miješanje u pravo na slobodu udruživanja*

ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva osobe ovlaštene za zastupanje ruskih nevladinih udruga koje su izrazile želju nastaviti s postupkom pred ESLJP-om povodom zahtjeva podnesenih od strane samih nevladinih udruga koje su u međuvremenu prestale postojati. Naime, stupanjem na snagu Zakona o stranim agentima 2012. u Rusiji, udruge podnositelji jer su bili „politički aktivni“ i određeni dio svojih sredstava priskrbli iz „stranog financiranja“ bili su obvezani, pod prijetnjom izricanja upravnih i kaznenih sankcija, registrirati se kao „strani agenti“. Naknadnim izmjenama i dopunama Zakona o stranim agentima, uvedene su dodatne obveze za nevladine organizacije i osobe ovlaštene za njihovo zastupanje, a koje su uključivale označavanje svake njihove publikacije kao publikacije koju je izdao „strani agent“, stroge revizije, te učestale i nenajavljene inspekcije. Također, izmjenama navedenog zakona povećana je diskrecijska ovlast Ministarstva pravosuđa koje je samostalno moglo neku udrugu upisati u registar „stranih agenata“. Sve navedeno, rezultiralo je značajnim ograničenjem i smanjivanjem aktivnosti udruga podnositelja u područjima civilnog društva u kojima su djelovale, poput: ljudskih prava, zaštite okoliša, obrazovanja, migranata i sl. Odluku o tome da ih se upiše u registar „stranih agenata“, udruge podnositelji neuspješno su osporavale pred nacionalnim sudovima. Konačno, opterećena značajnim ograničenjima u djelovanju i financiranju zbog primjene Zakona o stranim agentima, mnoge od udruga podnositelja morale su donijeti odluku o prestanku postojanja, to jest prestale su postojati zbog otvaranja stečajnog postupka.

PRIGOVORI

Podnositelji zahtjeva pred ESLJP-om prigovorili su zbog zakonskog uređenja kojim je regulirana materija o „stranim agentima“ te načinu na koji su ruske vlasti tumačile i primjenjivale Zakon o stranim agentima. Navedeno je, sukladno njihovom zahtjevu, dovelo do nepredvidivih i pretjeranih ograničenja njihove slobode izražavanja i udruživanja, a protivno člancima 10. i 11. Konvencije.

OCJENA ESLJP-a

Dopuštenost

S obzirom da je određeni broj udruga podnositelja prestao postojati nakon podnošenja zahtjeva ESLJP-u, Sud je morao ispitati postoje li pravni sljednici koji imaju želju nastaviti s postupkom umjesto udruga podnositelja te imaju li oni aktivnu legitimaciju. Odlučujući o tom pitanju, ESLJP je primarno nastojao utvrditi imaju li predloženi sljednici (članovi uprave udruga koje su prestale postojati, osnivači i sl.) legitiman interes za nastavkom postupka podnesenog ESLJP-u. Pritom je ESLJP uzeo u obzir i moralnu dimenziju predmeta koji svojim sadržajem nadilazi interese podnositelja kao pojedinca. Naime, opetovanim uvođenjem restriktivnih mjera državne vlasti nastojale su otežati ili onemogućiti podnositeljima zahtjeva da nastave svoj rad „čuvara društva“. Stoga bi nerazmatranje ozbiljnosti i osnovanosti zahtjeva podnositelja samo na temelju činjenice da su neki od udruga podnositelja prestali postojati, bilo zbog donošenja odluke o prestanku postojanja udruge ili pak zbog pokretanja stečajnog postupka, bilo promašeno. Dodatno, ESLJP je ponovio da prestanak postojanja udruge ima utjecaj ne samo na udругu, već i na njezine članove, osnivače i članove uprave ([Moskovski Jehovini svjedoci protiv Rusije](#), br. 302/02, stavak. 101, 10. lipnja 2010.) zbog čega svi navedeni imaju legitiman interes da ESLJP odluči o podnesenim zahtjevima.

Slijedom navedenog ESLJP je zaključio da predloženi sljednici¹ imaju aktivnu legitimaciju za nastaviti s postupkom iza udruga podnositelja koji su u međuvremenu prestali postojati.

Osnovanost

Nadalje, ispitujući imaju li podnositelji status žrtve i je li opisano postupanje nacionalnih vlasti predstavljalo miješanje u pravo na slobodu udruživanja, ESLJP je istaknuo da osobe ili nevladine udругe mogu tvrditi da su žrtve povrede prava koja se jamče Konvencijom, čak i ako na njih nisu izravno primijenjene mjere propisane određenim zakonom. Naime, za utvrđivanje statusa žrtve ESLJP-u će biti dostatna i pripadnost grupi kojoj prijeti rizik od primjene spornog zakonodavstva i koja je zbog toga morala izmijeniti svoje postupanje ili djelovanje ([Burden protiv Ujedinjene Kraljevine](#) [VV], br. 13378/05, stavak 34., ECHR 2008.).

U konkretnom predmetu, udругe podnositelji i osobe ovlaštene za njihovo zastupanje, bili su izravno pogođeni kombinacijom inspekcija, novih zahtjeva za registraciju, sankcija i ograničenja izvora financiranja te načina djelovanja nametnutih Zakonom o stranim agentima. Stoga su morali značajno promijeniti svoje postupanje kako bi smanjili rizik od upravnih kazni dok su bili u registru „stranih agenata“. Predmetne mjere i ograničenja u djelovanju dovele su

¹ Popis pravnih sljednika koji su preuzeli postupak pred ESLJP-om iza udruga podnositelja koje su prestale postojati nalazi se u prilogu presude.

i do prestanka postojanja nekih od udruga podnositelja. Posljedično, ESLJP je utvrdio da podnositelji zahtjeva mogu tvrditi da su žrtve temeljem članka 34. Konvencije, te da su mjere koje su nacionalne vlasti donijele i poduzimale predstavljale miješanje u pravo na slobodu udruživanja, tumačenu u svjetlu prava na slobodu izražavanja.

Na tragu utvrđenja da je postupanje ruskih vlasti predstavljalo miješanje u prava podnositelja, ESLJP je nastojao utvrditi je li ono bilo: (i) zakonito, (ii) imalo legitiman cilj te (iii) bilo nužno u demokratskom društvu.

(i) Zakonitost

ESLJP je ponovio da „propisano zakonom“ ne znači samo da miješanje u pravo podnositelja mora imati pravni temelj u nacionalnom pravu već pretpostavlja i određene kvalitativne osobine koje propis mora ispunjavati. Stoga, kako bi izvršeno miješanje bilo zakonito, primijenjeni propis mora biti jasan, predvidiv te predstavljati zaštitu od arbitrarnog miješanja javnih vlasti u prava podnositelja koja se jamče Konvencijom.

U svjetlu istaknutih kriterija, ESLJP je posebno ispitivao jesu li pojmovi „politička aktivnost“ i „strani agent“ te odredbe o „stranom financiranju“ iz Zakona o stranim agentima bili dovoljno jasni i predvidivi da bi prošli test zakonitosti.

a) „politička aktivnost“

Iako je pojam „politički“ inherentno neodređen i moguće ga je različito tumačiti, prema ocjeni ESLJP-a ruske vlasti i sudovi su ga tumačile ekstenzivno i nepredvidivo. Naime, pojam „politička aktivnost“ tumačen je toliko široko da je u svojoj primjeni uključivao čak i aktivnosti koje su izričito bile navedene kao isključene iz njegovog djelokruga. Stoga, u primjeni mjera ruske vlasti nisu razlikovale aktivnosti udruga od aktivnosti njihovih članova ili pak osoba ovlaštenih za zastupanje koji su djelovali u osobnom svojstvu. Također, izvršna i sudska vlast, političkom aktivnošću smatrale su i djelovanje koje nije imalo svojstvo konačnosti i nije moglo biti od utjecaja na državne odluke ili politiku, a kako je bilo predviđeno Zakonom o stranim agentima. Posljedično, pojam „politička aktivnost“ time je proširen na bilo koji oblik javnog zagovaranja širokog skupa tema bez utvrđivanja je li postojala namjera utjecaja na državnu politiku. Takvo široko i neustaljeno tumačenje pojma „političke aktivnosti“ posebno je bilo potencirano propustom nacionalnih sudova da pruže jasne smjernice koje radnje čine „političku aktivnost“. Sve navedeno dovelo je do pravne nesigurnosti zbog koje nevladine udruge nisu znale kako prilagoditi svoje djelovanje i postupanje ako su željele sudjelovati u aktivnostima civilnog društva ([Zhechev protiv Bugarske](#), br. 57045/00, stavak 55., 21. lipnja 2007.).

b) „strano financiranje“

Zakon o stranim agentima nije sadržavao bilo kakva pravila o svrsi „stranog financiranja“ te se od državnih vlasti nije zahtijevala uspostava bilo kakve veze između takvog financiranja i navodne „političke aktivnosti“ udruga na koje se zakon primjenjivao. Nepostojanje jasnih pravila dovelo je do apsurdnih situacija poput one u kojoj su ruski sudovi zaključili da se udruga financira iz stranih izvora zato jer joj je hotel iz Norveške vratio dio uplate kada su preplatili zakup konferencijske dvorane. Također, podjednako kao i pri primjeni pojma „politička aktivnost“, ruske vlasti nisu razlikovale djelovanje i financiranje udruga od djelovanja i financiranja njezinih članova i osoba ovlaštenih za zastupanje kada su oni radili u svoje ime i za svoj račun. Nadalje, Zakon o stranim agentima definirao je pojam „stranog izvora“ kao onog

koji uključuje izvore poput stranih država, institucija, udruga i pojedinaca, ali i bilo koji ruski entitet koji prima sredstva i drugu imovinu iz navedenih stranih izvora bez da je jasno bilo određeno kada i kako ruski entiteti onda postaju „strani izvori“. Isto tako, nejasni su bili i kriteriji sukladno kojima se valjano moglo odbiti strano financiranje. Opisanim pravnim uređenjem, bez jasnih i predvidivih kriterija, nacionalnim vlastima dano je neograničeno ovlaštenje pri ocjeni treba li neko financiranje smatrati stranim ili ne, neovisno o tome koliko je udaljena ili slaba bila njihova veza sa stranim izvorom.

Slijedom navedenog, podnositelji zahtjeva nisu mogli jasno predvidjeti, s dovoljnim stupnjem predvidivosti, koje financiranje i koje izvore financiranja bi ruske vlasti okarakterizirale kao „strano financiranje“, a kako bi izbjegli kategorizaciju „stranog agenta“ sukladno Zakonu o stranim agentima. Stoga prema utvrđenju ESLJP-a, zakonsko uređenje pojma „strano financiranje“ dopuštalo je njegovo preširoko i nepredvidivo tumačenje, zbog čega podnositelji zahtjeva nisu mogli organizirati svoje financijsko poslovanje.

c) „strani agent“

Konačno, analizirajući zakonsko uređenje pojma „strani agent“, ESLJP je primijetio da Zakon o stranim agentima nije predviđao da agent mora djelovati u interesu principala ili osobe koja mu je isplatila određena sredstva da bi ga se kategoriziralo kao stranog agenta. Na taj način, svaka nevladina udruga u Rusiji koja je obavljala bilo kakvu „političku aktivnost“ i primila neka sredstva iz „stranih izvora“ mogla je biti zavedena u registar „stranih agenata“. Tako široko postavljena definicija agenta, komparativno gledano, svakako je bila nešto novo, no prema utvrđenju ESLJP-a nije bila nejasna ili nepredvidiva u svojoj primjeni, pa stoga nije bila i nezakonita.

Konačno, ocjenjujući zakonitost miješanja u prava podnositelja, ESLJP je istaknuo da pojmovi „politička aktivnost“ i „strano financiranje“ nisu ispunili zahtjev predvidljivosti, a sudski nadzor nije osigurao odgovarajuću i djelotvornu zaštitu protiv arbitrarnog i diskriminatornog izvršavanja široke diskrecije koja je prepuštena izvršnoj vlasti. Navedeno bi prema zaključku ESLJP-a već bilo dovoljno za utvrđivanje povrede članka 11. Konvencije, tumačenog u svjetlu članka 10. Konvencije ([*Lashmankin i drugi protiv Rusije*](#), br. 57818/09 i 14 drugih, stavak 430., 7. veljače 2017.). Ipak, s obzirom da su neka pitanja u predmetu podnositelja, poput pitanja načina zakonskog određivanja pojma „stranog agenta“, bila usko vezana uz to je li miješanje u pravo podnositelj imalo legitiman cilj te je li bilo nužno u demokratskom društvu, ESLJP je odlučio posebno analizirati i to pitanje.

(ii) Legitiman cilj

Pri ocjeni postojanja legitimnog cilja, ESLJP je prihvatio argument ruske vlade da su zakonska uređenja materije o „stranim agentima“ kao i predviđene mjere nadzora uvedene s ciljem povećanja transparentnosti u pogledu financiranja organizacija i udruga civilnog društva, a radi zaštite javnog reda.

(iii) Nužno u demokratskom društvu

a) reguliranje posebne pravne kategorije „strani agent“

Podnositelji zahtjeva prigovorili su da im je prišivanje oznake „strani agent“, koja u Rusiji još od sovjetskog doba ima izrazito negativne konotacije, značajno stigmatiziralo djelovanje i imalo odvrćajući učinak. Stigma je bila tolika da su primjerice, beskućnici odbijali smještaj

koji su nudile humanitarne nevladine udruge jer nisu htjeli primiti pomoć „stranih agenata“. Predmetna kategorizacija označavala ih je kao organizacije koje su pod stranom kontrolom, bez obzira na činjenicu da su se udruge podnositelji doživljavali kao članovi nacionalnog civilnog društva koji rade u prilog zaštiti ljudskih prava, vladavini prava i razvoja ruskog društva i demokratskog sustava, te činjenice da Zakon o stranim agentima nije zahtijevao poveznicu u vidu djelovanja agenta u korist stranog principala koji mu je isplatio određena sredstva.

Stoga je stvaranje posebne pravne kategorije „stranog agenta“ u ruskom pravu ozbiljno ograničilo sposobnost podnositelja zahtjeva da nastave svoje aktivnosti, kako zbog negativnog stava ciljanih skupina tako i zbog regulatornih i zakonodavnih ograničenja koja su bila predviđena za „strane agente“. Usporedivši djelovanje podnositelja zahtjeva prije i poslije njihove kategorizacije kao „stranih agenata“, ESLJP je zaključio da je njihova mogućnost sudjelovanja u javnom životu kao i uključivanje u aktivnosti koje su provodili bila bitno sužena i ograničena.

S druge strane, ESLJP nije prihvatio prigovore ruske vlade, istaknuvši da nisu iznijeli relevantne i dovoljne razloge koji bi opravdali stvaranje nove pravne kategorije „stranog agenta“. Naime, prethodno pravno uređenje koje se primjenjivalo na neprofitne organizacije sadržavalo je sve potrebne mehanizme za vršenje nadzora nad zaprimanjem i trošenjem sredstava kojima su neprofitne organizacije raspolagale, uključujući primanje i trošenje sredstava iz stranih izvora. Sukladno, ničim nije dokazano da su poduzete mjere i novo zakonsko uređenje doprinijeli deklariranom legitimnom cilju povećanja transparentnosti, niti da su predstavljale prijeku društvenu potrebu.

b) revizije i dodatni zahtjevi izvještavanja

Sukladno praksi ESLJP-a, nije sporno da države članice mogu zakonodavstvom uspostaviti pravila i zahtjeve o korporativnom upravljanju i upravljačkim tijelima, a onda i osigurati usklađenost pravnih subjekata s tim pravilima ([*Tebieti Mühafize Cemiyyeti i Israfilov protiv Azerbajdžana*](#), br. 37083/03, stavak 54., ECHR 2009). Međutim, u onoj mjeri u kojoj zakonske izmjene pred postojeće organizacije postavljaju nove zahtjeve i obveze, potrebno je da se one mogu opravdati kao nužne u demokratskom društvu.

U tom smislu, ESLJP je utvrdio da ruska vlada nije uspjela iznijeti relevantne i dostatne razloge nametanja novih obveza podnositeljima zahtjeva samo zato jer su bili označeni kao „strani agenti“. Zahtjevi poput učestalijeg podnošenja izvještaja, obvezne revizije, objave na posebnim web stranicama, uskraćivanja mogućnosti vođenja jednostavnog knjigovodstva i sl., nametnule su podnositeljima značajan i prekomjeran financijski teret te su narušile njihovu sposobnost da se bave svojim osnovnim aktivnostima. Stoga, podjednako kao i kod pitanja uvođenja nove kategorije „stranog agenta“, ESLJP nije mogao zaključiti da predmetne mjere dovode do legitimnog cilja osiguranja transparentnosti i potpunijih informacija. Slijedom navedenog, ESLJP je zaključio da ni dodatne revizije i zahtjevi izvještavanja nisu bili nužni u demokratskom društvu.

c) ograničenje pristupa sredstvima financiranja

U kontekstu ograničenja pristupa sredstvima financiranja, ESLJP je ponovio da mogućnost udruženja zatražiti, primiti i koristiti sredstva, a kako bi mogli raditi na ostvarenju i obrani svojih ciljeva, predstavlja temeljni element prava na slobodu udruživanja ([*Aliyev protiv*](#)

[Azerbajdžana](#), br. 68762/14 i 71200/14, stavak 212., 20. rujna 2018.). Stoga, pri ocjeni razmjernosti ograničenja prava na slobodu udruživanja, ESLJP ocjenjuje jesu li podnositelji u smislu financiranja imali na raspolaganju više alternativnih rješenja.

Razmatrajući dvojbu u kojoj su se našli podnositelji zahtjeva, a koja je uključivala odbijanje svakog „stranog financiranja“ ili prihvaćanja značajnih ograničenja koja se primjenjuju na udruge označene kao „strane agente“, ESLJP je utvrdio da zapravo podnositelji zahtjeva nisu ni imali izbor, jer je nametnuti izbor između prihvaćanja stranog financiranja ili traženja domaćeg nacionalnog financiranja predstavljao lažnu alternativu. ESLJP je utvrdio da udruge podnositelji koje su bile prisiljene odbiti strane izvore financiranja kako ne bi bile označene kao „strani agenti“, nakon toga nisu imale osiguran pristup domaćem financiranju na transparentan i nediskriminatoran način. Također, ruska vlada nije iznijela relevantne i dostatne razloge zbog kojih su udruge podnositelji uopće morale birati između nastavka svog rada uz prihvaćanje stranog financiranja i opterećujućih zahtjeva statusa „stranog agenta“ te značajnog smanjenja svog djelovanja zbog nedostatka domaćeg financiranja ili njegove potpune odsutnosti. Naime, kako bi se osiguralo da nevladine udruge mogu obavljati svoju ulogu „čuvara društva“ trebale bi biti slobodne tražiti i primati sredstva iz različitih izvora. Raznolikost tih izvora služi kako bi se povećala neovisnost primatelja takvih sredstava u demokratskom društvu. U tom smislu, ESLJP je istaknuo da nevladine udruge u svom djelovanju skreću pažnju na pitanja od javnog interesa te obavljaju ulogu usporedivu s ulogom koju obavljaju mediji, te stoga zaslužuju i sličnu zaštitu koju medijima pruža Konvencija ([Magyar Helsinki Bizottság protiv Mađarske](#) [VV]², br. 18030/11, stavci 166.-167., 8. studenog 2016.).

U konačnici, udruge podnositelji, bez odgovarajućeg financiranja nisu bile u mogućnosti provoditi aktivnosti zbog kojih su osnovane, a neke od njih prestale su i postojati. Pritom, niti izvršna niti sudbena vlast u Rusiji pri primjeni odredbi o „stranom financiranju“ nije uzela u obzir posljedice koje njihova primjena ima na podnositelje, kao niti nedostupnost alternativnog financiranja u zemlji u kojoj ne postoji razvijen sustav privatnih donatora već financiranje ovisi o državnom proračunu i predsjedničkim potporama.

Slijedom navedenog, ESLJP je utvrdio da ni ograničenje pristupa sredstvima financiranja nije bilo nužno u demokratskom društvu.

d) priroda i ozbiljnost sankcija

ESLJP je istaknuo značaj prirode i ozbiljnosti izrečenih sankcija pri ocjeni je li miješanje u pravo na slobodu udruživanja bilo razmjerno, napomenuvši kako izrečene sankcije ne smiju biti oblik cenzure te ne smiju sprječavati nevladine udruge u izvršavanju njihovih zadaća kao nezavisnih „čuvara društva“ ([Társaság a Szabadságjogokért protiv Mađarske](#), br. 37374/05, stavak 27., 14. travnja 2009.).

U tom smislu ESLJP je primijetio da su Zakonom o stranim agentima propisane novčane kazne za udruge koje su se propustile registrirati kao „strani agenti“ te onda i zbog nepoštovanja dodatnih zahtjeva koji su proizlazili iz registracije poput posebnih računovodstvenih zahtjeva i obilježavanja vlastitih publikacija. Također, uvedena je i kaznena odgovornost za pojedince koji su namjerno propustili dostaviti dokumentaciju za registraciju udruge kao „stranog

² Sažetak presude dostupan je na [hrvatskom jeziku](#).

agenta“. Ocjenjujući pak financijski utjecaj koji su izrečene novčane kazne imale na udruge podnositelje, ESLJP je utvrdio da su navedene u predmetnom razdoblju od 2013. do 2019. bile izricane u iznosima koji su bili jednaki iznosu trideset odnosno devetnaest minimalnih plaća. No iako kazne takvih razmjera, sukladno praksi Suda ([*Pakdemirli protiv Turske*](#), br. 35839/97, stavak 59., 22. veljače 2005.) pretpostavljaju strože ispitivanje njihove razmjernosti, ruska vlada ponovno nije ponudila relevantne i dostatne razloge zbog kojih su novčane kazne bile tako visoko postavljene, a onda i izricane od strane ruskih sudova. Iz prakse nacionalnih sudova koja je dostavljena ESLJP-u također je proizlazilo da su izrečene kazne pored toga bile nepredvidive, a da Zakon o stranim agentima nije pružao nikakve smjernice o tome što predstavlja težu ili blažu povredu, zbog čega su izrečene kazne u svom iznosu bile i arbitrarne. Konačno, za mnoge udruge podnositelje novčane kazne su bile financijski nepodnošljive zbog čega su neke od njih morale značajno smanjiti svoje djelovanje ili potpuno prestati s radom jer nisu mogle platiti već izrečene kazne ili se suočiti s daljnjim kaznama.

Uzimajući sve navedeno u obzir i odlučujući o prirodi i ozbiljnosti primijenjenih sankcija u predmetima podnositelja, ESLJP je utvrdio da ni one nisu mogle biti okarakterizirane kao razmjerne legitimnom cilju koji se želio postići.

Sveukupno gledajući, ESLJP je utvrdio da je nije postojao/la: (a) relevantan i dostatan razlog za uvođenjem pravne kategorije „stranog agenta“, (b) potreba za ograničavanjem podnositeljima pristupa financiranju, (c) potreba za uvođenjem dodatnih obveza udrugama koje su bile registrirane kao „strani agenti“ te (d) opravdanje za izricanjem tako visokih i strogih upravnih i kaznenih sankcija.

Slijedom navedenog ESLJP je utvrdio da je pored toga što predmetno miješanje u pravo na slobodu udruživanja nije bilo zakonito, ono nije bilo ni nužno u demokratskom društvu i nije predstavljalo prijeku društvenu potrebu. Stoga je ESLJP utvrdio da je došlo do povrede članka 11. tumačenog u smislu čl. 10. Konvencije.

PRAVEDNA NAKNADA

60 EUR do 21.430 EUR na ime materijalne štete koju je svaki pojedini podnositelj pretrpio.

10.000 EUR svakom podnositelju po osnovi neimovinske štete.

Pripadajuće troškove i izdatke sukladno specifikaciji iz priloga presude.